



GÖTEBORGS UNIVERSITET  
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

---

# Från Coltrane till Coldplay

Min utveckling som komponerande musiker

Jenny Gustafsson

---

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning improvisation

Vårterminen 2014

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musik, inriktning improvisation

15 högskolepoäng

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Vårterminen 2014

Författare: Jenny Gustafsson

Arbetets titel: Från Coltrane till Coldplay - Min utveckling som komponerande musiker

Handledare: Per Anders Nilsson

Examinator: Christina Ekström

Nyckelord: utveckling; acceptans; genrer; komponera; producera; musikaliskt uttryck; jazz; pop

## Abstract

Jag har under de senaste åren genomgått ett rätt så markant musikaliskt fokusskifte, från en mer improvisationsbaserad jazztradition till egenkomponerad elektrobaserad indiepop. I höstas tog jag ett beslut att använda mitt sista år på Högskolan för Scen och Musik till att verkligen fokusera på att komponera, producera och utforska min egen musik. Denna uppsats är en analys av min musikaliska resa, ett sätt att försöka hitta en djupare förståelse i min relation till musiken genom att undersöka olika aspekter av mitt musikaliska liv.

# Innehållsförteckning

<b>Inledning .....</b>	<b>4</b>
<b>Musiken som identitet.....</b>	<b>4</b>
<b>Från Coltrane till Coldplay .....</b>	<b>4</b>
<b>Musiker och producent .....</b>	<b>5</b>
<b>Syfte.....</b>	<b>6</b>
<b>Frågeställning.....</b>	<b>6</b>
<b>Metod.....</b>	<b>6</b>
<b>Begreppsförklaring.....</b>	<b>7</b>
<b>Processdagbok – att skapa egen musik.....</b>	<b>8</b>
<b>Sammanfattning: systematisk komposition med tydliga ramar.....</b>	<b>12</b>
<b>Reflektion.....</b>	<b>13</b>
<b>Hur skulle jag analysera min musik? .....</b>	<b>13</b>
<b>En musikalisk jämförelse .....</b>	<b>14</b>
<b>Konklusion.....</b>	<b>16</b>
<b>En resa i acceptans.....</b>	<b>16</b>
<b>Slutord.....</b>	<b>16</b>

## Inledning

### Musiken som identitet

Jag är uppväxt i en musikerfamilj, mina föräldrar försörjde sig som frilansande musiker hela min barndom. Mitt förhållande till musik har därför alltid varit väldigt självklart och familjärt, något jag associerat med trygghet. Till exempel har jag aldrig behövt kämpa för musik. Jag har aldrig behövt stå upp för det, eller behövt slåss för att erövra det. Jag har sällan ifrågasatt det eller behövt stå till svars för det.

När jag var barn var det ett väldigt enkelt förhållande. Jag tyckte det var kul att sjunga, och insåg rätt snabbt att det var något jag var bra på. Jag byggde tidigt upp ett självförtroende som musiker, och identifierade mig mycket med det. Då handlade det nog inte så mycket om musiken i sig, utan mer om identitet. Jag blev utsatt för en del extrema musikstilar inom jazz och improvisation tack vare mina föräldrar och deras yrke, och jag ville nog gärna tycka om den sortens musik, jag ville känna mig unik, men det gjorde jag egentligen väldigt sällan. Jag lyssnade på samma musik som alla andra i klassen när jag fick välja själv, det som spelades på radion. Fortfarande handlade det inte om musiken utan om tillhörighet, identitet och sociala strukturer.

Som tonåring blev detta ännu mer relevant, och mer komplicerat. Det blev ännu viktigare att på något sätt känna mig unik, men samtidigt hade jag inte verktygen än för att socialt stå upp för det. Samtidigt började jag lyssna på musik på ett annat sätt, började bygga upp ett förhållande till själva musiken, inte bara till fan-bilder och hysterin kring att idolisera någon eller något. Det blev svårt att skilja på vad jag önskade att jag ville lyssna på, vad mina kompisar lyssnade på, och vad jag egentligen ville lyssna på.

I och med att jag valde att gå på musikgymnasium började jag även själv att spela mer musik. Jag valde också att bredda mig och började spela trombon. Men fortfarande handlade allt väldigt lite om själva musiken, och mer om allt runtomkring. Att vara musikalisk gav mig en identitet och en trygghet, något jag lätt kunde stå för och känna mig hemma i. Jag fick umgås i kretsar som jag trivdes bättre i än jag gjort innan, det gav en trygghet och påminde mig om mitt eget hem. Jag fick stå på scen och spela för publik, vilket gav mig kickar och lät mig vara en person jag kunde känna stolthet över. Jag kunde identifiera mig med mina föräldrar och känna mig enad med min familj. Parallellt med detta flöt musiken bara på. Jag lärde mig allt jag ville lära mig, inte så mycket för att jag konstant älskade det eller fullkomligt brann för det, utan för att jag var bra på det. Det var enkelt att välja och gå den vägen, och det kändes liksom självklart att jag hade hamnat rätt.

Efter gymnasiet gick jag två år på Fridhems Folkhögskola och spelade jazz. Mitt instrument var trombon. Jag ville inte acceptera att jag var sångerska, det var för klyschigt. Jag skulle bli trombonist och jag skulle spela jazz.

### Från Coltrane till Coldplay

Det var under mina två år på Fridhems Folkhögskola som en tanke slog rot, en tanke som nog växt under en längre tid men som jag trängt bort och inte velat bry mig om: Jag lyssnar inte alls på samma musik som jag spelar.

Fridhem var en musikutbildning med jazzinriktning, alla improviserade och lyssnade mycket på olika former av improvisationsmusik. En musikstil jag kände till väl, som jag växt upp med och som för mig helt enkelt inte var ett dugg spännande. Många andra pratade om hur fantastiskt det var att få improvisera, att få spela vad de

ville, att få gå på feeling. Allt det hade jag hört hela mitt liv och började bli ganska less på.

Jag höll god min, jag gick på rätt typ av konserter, jag tvingade mig själv att lyssna på jazzhjältarna John Coltrane, Miles Davis och Wayne Shorter, intalade mig att jag bara behövde tid så skulle jag sedan fatta, jag skulle snart bli frälst. Men när jag inte orkade längre så tog jag på mig hörlurar och lyssnade på popbandet Coldplay. Sen gick jag tillbaka till lektionerna och tvingade mig att improvisera över ackord och intalade mig att jag tyckte det var kul.

Det var här någonstans som jag började komponera. Jag försökte skriva musik för trombonen, men det som kom ut var sång och ord. Att spela trombon började kännas kvävande och klaustrofobiskt, att sjunga kändes som att flyga. Och kompositionerna som kom ut var enkla, med enkel harmonik, enkla former och allt det som jag lärt mig att betrakta som lågkvalitativt och ointressant. För mig var den musiken en befrielse - att inte behöva tänka, inte behöva prestera, bara följa med och uppleva.

Strax efter att jag slutat på Fridhems Folkhögskola gick jag på en konsert i Göteborg med ett band som spelade post-rock. Det var en genre jag inte ens visste fanns och aldrig hade hört förut. Den konserten vände hela min syn på musik. Låtarna var enkla, med enkel harmonik och enkla melodier. De byggde på idéer som upprepades länge, och sakta, meditativt byggdes upp. Jag förstod även att allt var förutbestämt in i minsta detalj, improvisation på det sättet som jag lärt mig var inte en av byggstenarna här. Det var ytterst befriande, det kändes som om jag hittat hem.

Efter detta, inte minst i och med att jag började på Högskolan för Scen och Musik på sång, började jag sätta fart som kompositör. Jag startade ett band, skrev låtar som vi spelade, och jag började verkligen uppskatta den musik jag skapade.

## Musiker och producent

Min första ordentliga inspelning av mina egna låtar gjorde jag under 2012. Det var med det band jag startade första terminen på Högskolan för Scen och Musik.

Själva inspelningsprojektet var mitt initiativ, men allt det tekniska, som mixning och mastring, gjordes inte av mig - jag var inte alls särskilt delaktig i den processen helt enkelt. Jag hade aldrig jobbat på det här sättet förut och efterarbetet med låtarna krävde någon med lite mer erfarenhet. Det var även under den tiden som jag fick chansen att lyssna på min musik från ett annat perspektiv, att lyssna inte bara som musiker utan även som producent. Jag insåg hur mycket efterarbetet betydde för inspelningen, vilka möjligheter som finns för den som kan hantera programmen. Det var även tydligt att musiken tog ett stort kliv bort från jazz och improvisations-genren och närmade sig betydligt mer producerad musik och det vi brukar kalla för pop-musik. Pop är ett brett begrepp, och innefattar ett helt spektrum av musik och musikstilar. Jag tänker främst på en mer modern pop, som på många sätt inte längre är beroende av spelvana musiker och instrumentalister, utan mer bygger på ett kompositoriskt hantverk i digital miljö. Jag har valt att nämna några lyssningsexempel för att ge en klarare uppfattning om vilken typ av musik jag menar här:

- Niki and the Dove - *Instinct (Sub Pop Mercury, 2012)*
- Bon Iver - *Bon Iver (Jagjaguwar, 2011)*
- Baths - *Obsidian (Anticon Records, 2013)*
- Volcano Choir - *Repave (Jagjaguwar, 2013)*
- Colplay - *Viva la Vida or Death and All His Friends (Parlophone, 2008)*

Samtliga lyssningsexempel finns att hitta på ex. Spotify.

Med popgenren kommer också en bransch med helt nya förutsättningar och värderingar. Jag insåg att för att kunna ha största möjliga kontroll över min musik i en värld så dominerad av makt och pengar måste jag erövra rollen som producent. Jag måste kunna spela in min musik och ha kontroll över den hela vägen från idé till färdig produkt.

## Syfte

Syftet med mitt arbete är att belysa min utveckling som komponerande musiker; att finna insikter och förståelse, att undersöka svårigheter och hinder, att tydliggöra utmaningar och dilemman, utveckling och framsteg.

## Frågeställning

För att strukturera arbetet har jag valt att formulera ett antal frågor jag avser att använda som riktlinjer för min uppsats:

- Vad har förändrats i min syn på musik?
- Hur kan jag beskriva eller sammanfatta den musik jag gör?
- Vilka verktyg, tekniker och tillvägagångssätt har jag använt?
- Vilka svårigheter har jag stött på och hur har jag hanterat dessa?
- Vilka tankar och insikter har växt fram?

De frågor undersökningen avser att besvara är:

- Vad kännetecknar den musik jag skapar?
- Hur förhåller sig min musik till andra genrer?

## Metod

Min metod består dels av en kontextualisering av mitt musikaliska liv från barndom och uppväxt fram till idag, dels av ett mer praktiskt moment, att skriva och skapa egen musik.

Sedan cirka ett år tillbaka (våren 2013) har jag medvetet och aktivt samlat på mig kunskap och erfarenhet inom inspelningsteknik och ljudproduktion. Sedan januari 2014 har jag även fört en processdagbok i form av ljudinspelningar och anteckningar. Till största del har arbetet skett på egen hand, med tillfällig hjälp från mentorer, lärare och vänner. Målet har varit att så effektivt som möjligt jobba upp mina grundläggande kunskaper i musikprogrammet Logic Pro, för att sedan kunna verkställa konstnärliga idéer i mina kompositioner vilka kräver en viss nivå av erfarenhet inom ljudproduktion.

## Begreppsförklaring

För att förtydliga kommande avsnitt avser jag förklara följande termer:

**Kvantisering** - ett rytmiskt verktyg i Logic Pro, som matematiskt räknar ut pulsen och lägger tonerna/slagen på rätt plats.

**MIDI** - (Musical Instrument Digital Interface) Ett sätt att överföra datainformation. MIDI spelar inte in några ljud, utan skickar istället information om vilka toner som ska spelas eller förändras i datorprogrammet. Detta gör det lätt att redigera samt byta ljud på materialet.

**Riff** - En fras som upprepas kontinuerligt under en låt.

**Arpeggio** - Ett uppbrutet ackord.

**Kompressor** - Ett mixningsverktyg för att jobba med dynamik.

**EQ** – (Equalizer) Ett mixningsverktyg för att styra volymen på olika ljudfrekvensområden.

**a Capella** - Musik utan instrument, endast sång.

## Processdagbok – att skapa egen musik

Här nedan följer en sammanställning av mitt praktiska moment, att skapa och skriva egen musik. Perioden sträcker sig från maj 2013 till april 2014. Framställningen är uppdelad i åtta kortare moment, som först sträcker sig från maj 2013 och drygt ett halvår framåt för att sedan, från och med januari 2014, beskrivas mer detaljerat vecka för vecka. Jag hänvisar i texten även till ljudfiler som finns bifogade till rapporten.

### maj 2013 - januari 2014

Våren 2013 skaffade jag för första gången Logic Pro och började testa mig fram. Första tiden jobbade jag mycket på egen hand, testade olika ljud, frågade vänner om hjälp när jag stötte på problem och försökte allmänt navigera mig fram. Jag inrättade en liten studio hemma i min lägenhet, köpte ett ljudkort och ett par monitorer och kopplade in en mikrofon. Det kändes enklast att börja med gamla låtidéer och försöka göra dem på ett nytt sätt. Med hjälp av Logics egna ljudbibliotek samt min lilla hemmastudio började jag spela in.

#### *Ljudexempel 1*

##### *Färger*

*Detta är en låt jag började skriva för cirka två år sedan. Hösten 2012 framförde jag den på en konsert i ett arrangemang för fem blås, vibrafon och sång. Jag ville se vad som hände om jag utvecklade arrangemanget samt gav det en ny skepnad, och gjorde därmed en version i Logic. Jag har här valt att bifoga mitt enda notexempel i uppsatsen (appendix 2). Det är originalarrangemanget av låten, skriven hösten 2012. Här går det att se vilka delar av originalkompositionen som förändrats och vad som lever kvar i mitt ljudexempel.*

*Text:*

*Detta är till dig som säger nej  
Till dig som sjunker ibland, men vänder på botten  
Som vågar se sig själv, i alla färger  
Till dig som står ut med mig  
Detta är till dig som kan lyssna  
som kan ta emot och stå emot  
Detta är till dig som vågar känna  
som ger kontakt, som kan se genom mig*

Tidigt våren 2014 började mina idéer ta slut och jag kände att jag behövde hjälp att utvecklas och ta mig vidare. Jag bestämde mig för att lägga mina resterande resurser från skolan på privatlektioner med någon som hade mycket kompetens inom inspelning, mixning, produktion och komposition, och tog kontakt med producenten Christoffer Berg som gick med på att ta mig an som sin elev.



### 13-19 januari, vecka 3

Min första lektion med Christoffer Berg var den 16 januari 2014, och vi diskuterade öppet kring komposition och kompositionsprocesser, integritet och konstnärlighet samt kring att starta upp och färdigställa idéer. Jag fick en grundläggande genomgång av hur en synt fungerar, samt en konkret uppgift ett par månader framåt: jag skulle komponera systematiskt och prioritera kvantitet över kvalitet. Målet var att försöka skriva minst två nya låtar varje vecka, utan att värdera eller tänka efter för mycket. Låtarna behövde inte bli helt färdiga, det kunde räcka med en enkel idé, eller en ljudbild. Tanken med uppgiften är att öva upp sitt tempo och jobba bort sin personliga censur, att bygga upp en idébank att gå tillbaka till och använda som inspiration.

Jag kompletterade även detta genom att sätta upp några egna mål och ramar för våren:

- Att utveckla och förbättra min kompositionsteknik, att snabbare tydliggöra mina idéer för att hålla intresset vid liv och inte tappa tålamodet.
- Att pröva nya tankesätt, exempelvis komponera instrumentalt, utan sångmelodi eller text, samt att begränsa antalet instrument och istället försöka få ut så mycket som möjligt av de ljud jag väljer att jobba med.
- Att använda mig av referensmaterial och försöka efterlikna en ljudbild jag gillar.

### 20-26 januari, vecka 4

*Ljudexempel 2*  
*Run*

*Ramar: ingen sångmelodi, begränsat antal instrument.*

Detta är en komposition som bygger på en specifik ljudbild och ett monotont riff genom hela låten. Jag lyckades även hålla ner antalet midi-instrument till cirka fem olika, något jag haft problem med innan då det har tenderat att eskalera och bli mycket mer än jag kunnat hantera.

### 27 jan - 2 feb, vecka 5

*Ljudexempel 3*  
*Remember my name*

*Ramar: Referensmaterial - Niki and the Dove, Tomorrow (Instinct, Sub Pop Mercury, 2012)*

Jag tog upp en gammal låt som jag bara spelat live tidigare och gjorde en produktion av den med bandet Niki and the Dove som referensmaterial för ljudbilden.

### 10-16 februari, vecka 7

*Ljudexempel 4*  
*<sup>3</sup>/<sub>4</sub>låt*

*Ramar: Fokus på rytm och kvantisering*

Jag ville bygga ett groove och fokusera på rytmiken, och lägga en bärande rytmisk roll i ett arpeggio.

## 17-23 februari, vecka 8

### *Ljudexempel 5*

#### *Down under*

*Ramar: Jämn dramaturgisk kurva, få instrument, tidsbegränsad process*

Den här låten tog mindre än tre timmar att skriva och spela in, jag lyckades hålla mig till fyra olika instrument och det är den första mer långsamma och lugna låten jag skrivit på länge.

*Text:*

*Speaking the words you never thought you'd say, down under*

*Hearing a song you never dared to play, down under*

*The colors are dancing here inside my heart, down under*

*and everyone's laughing here inside my head, down under*

*We're not alone, then why so lonely*

*Backing away from those eyes, they see straight through me*

*Down under*

## 24 feb-2 mars, vecka 9

Torsdag 27 februari hade jag min andra lektion med Christoffer Berg. Jag fick hjälp med ett projekt som jag jobbat på i flera månader, en låt som heter Burn it Down. Det är ett stort, omfattande projekt som består av 50 spår i Logic, och den ljudbilden har varit svår att hantera. Vi fokuserade på att få fram olika ljud i ljudbilden med hjälp av kompressor och EQ.

Vi pratade även en del om vad det innebär att vara artist, kompositör, arrangör och producent på samma gång, och att man kan försöka konkretisera och sära på olika sätt att tänka när man jobbar med ett projekt. Kompositörens uppgift är att formulera idén och visionen genom att bestämma text, melodi, ackord och formen i stort. Arrangören organiserar upp kompositionen, bestämmer instrumentering och detaljer i formen. Producenten fokuserar på ljudbilden och att få fram rätt stämning i låten. Till sist intar man rollen som artist, som framför låten och tar den i sitt stall.

Om man övar på att betrakta sig själv från det här perspektivet kan det underlätta processen från idé till färdig produkt, tack vare ett tydliggörande av olika roller och vilka ansvar varje roll har i processen.

### *Ljudexempel 6*

#### *Burn it Down*

*Text:*

*So they said, your life's too weary*

*and they said, you're just not real*

*Oh I know, that's how they found me*

*so I ran out to the sea*

*Burn it down to the ground, throw it out and watch it drown*

*leaving it all behind, loving you with all my mind*

*So they said, your heart's too weary*

*oh I know, that part is true  
All my life those were my worries  
and then there was you  
Burn it down to the ground, throw it out and watch it drown  
leaving it all behind, loving you with all my mind  
So they said, your life's too weary  
and they said, you're just not real  
With a word, you took me with you  
and we flew out to the sea*

### **3 mars- 10 april, vecka 10 - 15**

Under mars månad började jag på allvar förbereda mig inför min solokonsert, något som är obligatoriskt för alla i årskurs tre. Den skulle äga rum den 10 april.

Jag bestämde mig för att sätta mina nya kunskaper på prov och använda mig av datorn som ett instrument i mitt framförande. Logic pro är inte ett program i första hand anpassat för att användas i livesammanhang, så jag kompletterade med Ableton live 9. Min plan var att skapa egna loopar i Logic och sedan spela upp dem på scen med hjälp av Ableton. I årskurs ett var det också obligatoriskt att genomföra en solokonsert men då framförde jag inte några egna kompositioner, så nu ville jag även ta det steget.

Framförandet utkristalliserade sig till att kretsa kring tre stycken låtidéer. Två av låtarna var mer eller mindre äldre kompositioner som jag formmässigt anpassade efter just det här framförandet. Den tredje låten skrev jag specifikt för solokonserten. Originalidén var att den låten skulle framföras a cappella, det var så jag skrev ner den. Men sedan satte jag mig i Logic och började göra en version med ackord till, vilket kändes helt rätt.

*Ljudexempel 7  
More than life*

*Text:*

*Let me take you to a place, where our dreams are born  
Let me show you a world, you never saw before  
You and I, we will be more than life  
When the sky comes falling down, when your soul is fading  
I will never let you drown, in this world we're building  
Let me take you to a place, where the stars are born  
Let me carry you along, whenever your heart is burning  
You and I, we will be more than life  
and the stars will shine on you and me all our lives  
You and I, we will be more than life*

Konserten blev mycket lyckad. Jag kände att jag inte hade tagit mig vatten över huvudet, jag kunde slappna av på scen och litade på min förmåga att ro det i land.

### Sammanfattning: systematisk komposition med tydliga ramar

Detta var en mycket givande process och verkligen något jag behövde jobba på. Jag tycker att det har hänt en del med mitt sätt att jobba och tänka kring komposition. Jag har blivit snabbare på att tydliggöra mina idéer. Jag börjar orientera mig bättre i Logics ljudbibliotek och har därmed lättare att hitta ljud jag tycker passar, vilket självklart skyndar på processen. Jag har synliggjort vissa mönster som jag har lätt att fastna i när jag skriver, och försöker aktivt och med små, enkla steg bryta dessa och tänka i nya banor.

Ett problem jag tidigare haft är att jag använt för många olika instrument i en komposition. Det tenderar att bli spretigt och ljudbilden, som jag ser det, saknar en konstnärlig tyngd när jag istället för att gå in och försöker renodla ett ljud och få det som jag vill ha det, adderar fler och fler instrument. Till slut blir projektet ohanterligt och oöverskådligt, och jag saknar verktygen för att hantera en sådan ljudbild. Genom att begränsa mig och sätta upp ramar har jag varit tvungen att jobba med det jag har och ta vara på enkelheten i alla idéer.

Jag insåg att ett av mina största hinder i en konstnärlig process är att jag har dåligt tålamod; jag har höga förväntningar på mig själv och vill gärna att det ska bli perfekt med en gång. Jag är så rädd att skriva en låt jag inte är nöjd med att jag ibland avstår från att skriva något över huvud taget. Tack vare att komponera systematiskt fick jag en bra sporre och lyckades tvinga mig själv att slänga ur mig alla idéer. Vissa blev jag inte alls nöjd med, vissa har jag kunnat ta med mig till mitt band och planerar att spela live.

En intressant utveckling är att jag lyssnar på musik på ett annat sätt nu. Jag har väldigt svårt att slappna av och bara ta in musiken, utan hjärnan jobbar konstant, analyserar, försöker förstå och bunkrar upp idéer, ett bevis på att jag varit väldigt fokuserad och djupt inne i min process.

## Reflektion

### Hur skulle jag analysera min musik?

Jag är, för att uttrycka det krasst, perfektionist när det gäller min egen musik. Jag har ofta en tydlig vision och kan spendera oändligt med tid att försöka förverkliga den visionen. Det kan vara en förklaring till varför jag dras till att spela in och efterproducera musik. Det ger en annan typ av kontroll, en kontroll som improvisationsmusiken inte ger på samma sätt. Det går självklart att diskutera länge huruvida komposition i grund och botten är improvisation, men det ämnet går jag inte in på här. Jag menar improvisation mer utifrån en jazztradition, där man gärna lämnar mer eller mindre av kompositionen obestämd och låter musikern i stunden bestämma vilken väg musiken ska gå. Då handlar musiken mer om varje individ, varje musikers personliga uttryck, om samspelet musikerna emellan. Sett från det hållet känner jag mig mer som en kompositör än en musiker. Jag sätter det komponerade stycket i fokus, sedan får allt runt omkring i första hand anpassa sig efter kompositionens behov.

Jag vill göra musik som berör det mänskliga i oss, det sköra och det starka, våra egna inre universum. Vårt samhälle är enligt min uppfattning uppbyggt av omänskliga värderingar. Det handlar om att vara snabbast, starkast, bli bäst. Det är ett hårt samhälle där vissa egenskaper värderas mer än andra; framåtanda, extrovert social kompetens, skönhetsideal, makt. Det tar lite eller ingen hänsyn till det som gör oss mänskliga; empati, medmänsklighet, försiktighet, förmåga att känna in och förstå, att växa långsamt och grundligt.

När jag skriver låttexter tenderar de att beröra dessa ämnen på olika sätt, och där finns mellan raderna en ganska så stark samhällskritik. Jag vill sjunga om en människas inre, inte bara vad hon kan åstadkomma utåt. Jag vill göra texter och musik med målet att inspirera och skapa en känsla, och det är viktigt att det finns en uppriktighet från min sida, att även jag blir inspirerad av den musik jag gör.

*Jag kan alltid bli någon annan*

*Blunda med mig, jag vill inte se världen  
Följ med mig hem, bara för att vara någon  
Det verkar så lätt att kunna ändra världen  
Jag skriker ut, kan någon höra mig?  
Jag vill kunna vara någon som man kan älska  
Jag vill komma nära och stanna ett tag där  
Står här och ler, finns det ingen som ser mig?  
Stannar du kvar? Jag kan alltid bli någon annan  
Jag vill kunna vara någon som du kan älska  
Om du kommer nära, kan jag bli den du älskar?*

## *Meningar*

*Att tala utan ord, att orda utan tal  
En mening utan mening, att mena utan ord  
Precis den där stunden när man bara vet  
Blickar kan värma och blickar kan bränna  
Att verka för nåt, det värker ibland  
Att bara lägga av, eller lägga ut  
Det känns så otroligt ovanligt vanligt  
Meningar smälter ihop och blir nya  
Dom sa att ensamheten stärker mig  
när jag stod mitt i den såg jag bara dig  
Att finnas till hands är att finnas till  
Får jag behöva hålla i din?*

## **En musikalisk jämförelse**

Jag har ett starkt förflutet inom jazz -och improvisationsgenren, men har nu fått upp ögonen för ett annat musikaliskt förhållningssätt. Innebörden av termer för olika genrer är i många fall subjektiva och kan variera en del från person till person, men för enkelhetens skull kallar jag det ena för jazz och det andra för pop. Med jazz menar jag i första hand ett relativt traditionellt förhållningssätt, för inom jazz, som med så många genrer idag, börjar gränserna suddas ut. Jag baserar min uppfattning främst på mina upplevelser av de musikutbildningar jag gått.

Jag vill här försöka få en ännu djupare förståelse för vilka faktorer som skulle kunna ha påverkat mitt musikaliska fokusskifte genom att dyka ner i genrererna och undersöka vad som skiljer dem åt och vad det är i popmusiken som tilltalar mig, dels på ett mer konkret och praktiskt, dels ett mer känslomässigt, plan.

*Vilka konkreta skillnader skulle man kunna säga att det finns mellan jazz och pop?*

Instrumenteringen skiljer sig inte särskilt mycket i grund och botten; trummor, bas, piano, gitarr; de är alla gemensamma byggstenar i båda genrer. Det är ofta melodi-instrumenten som är avgörande; pop domineras av sång och jazz av instrument, många gånger blåsare. Då jag själv är sångare är det i detta fall en förklaring till varför jag dras till popgenren.

Jazzens harmonik och rytmisering är bred och komplex, med rytmiska och melodiska modulationer. Pop är ofta rakare, med mer monoton och enkel harmonik, något som känslomässigt tilltalar mig.

Pop bygger ofta på texterna. Här handlar det om att sätta ord på en känsla i musiken, eller att musikaliskt gestalta innebörden hos en text. Text, eller överhuvudtaget vokalister, är inte lika vanligt, och framför allt inte lika vedertaget, inom jazzen.

Pop är relativt ny musik, det finns många gånger en ljudbild och ett sound som överhuvudtaget inte var möjligt förr i tiden. Det är på många sätt beroende av dagens teknologi.

Jazzkomposition handlar mycket om vad som händer i stunden, här och nu, själva essensen i improvisation. Popkomposition och produktion är i många fall ett annat

tillvägagångssätt som påminner mer om klassisk komposition, där musiken under lång tid analyseras, styckas upp och byggs om. Som jag redan beskrivit är det ett tillvägagångssätt som passar mig.

*Vad är det då som tilltalar mig så med popmusikens uttryck - i förhållande till jazzens - ur ett mer subjektivt, känslomässigt perspektiv?*

Även om jazzen är något jag har ett behov av att distansera mig från i nuläget, så uppskattar jag själva idén med improvisation; det handlar egentligen inte så mycket om musiken i sig, utan mer om en inställning, ett sätt att ta sig an musik med ett öppnare sinne och en djupare förståelse. Det är inte det som är problemet för mig, det är inte det jag vill revoltera mot. Det är faktumet att det vi ofta kallar för kvalitetsmusik eller konstmusik, den musik som enligt vår finkultur håller hög standard har, enligt mig, monopoliserats av vissa typer av uttryck. Uttryck som bygger på en värld av regler och förutfattade meningar. Musikern eller kompositören ska gärna vara utbildad på hög nivå, helst vara väl förankrad i traditionen, samt komponera eller framföra tillräckligt komplex musik för att kunna bli betraktad som högkvalitativt enligt den måttstocken. Det musikaliska uttrycket går mig förbi här, och jag uppfattar det mer som en värld full av givna sanningar och prestationskrav. Detta påstående är självklart starkt färgat av min personliga relation till, och historia med, jazzen.

Popbranschen är självklart även den full av på många sätt ännu strängare prestationskrav och förutfattade meningar. Något som tilltalar mig är att det, enligt min uppfattning, finns ett helt annat perspektiv på vad kvalitet innebär. Kvalitet är inte samma sak som komplexitet, en låt behöver inte vara svårspelad och invecklad för att uppskattas. Snarare tvärt om, det är enkelhet och tydlighet som många gånger värderas högt. Om det är prestationen i komplexitet och tidigare idéer om hög och låg kvalitet som jag nu vill revoltera mot så är det ju logiskt att jag känner en viss befrielse i popmusiken.

Jag upplever något väldigt skönt och mänskligt i den enkla, tunga harmonik jag associerar med popmusik. Den ger mig starka bilder och fyller mig med inspiration. Jag kan uppskatta hantverket i jazzen, jag kan förstå att det är väldigt genomarbetat och unikt, men det berör mig inte lika starkt. Jazzen stimulerar min hjärna, popen mitt hjärta.

## Konklusion

### En resa i acceptans

Högskolan för Scen och Musik, främst det senaste året, har varit en resa i acceptans, att acceptera vilken typ av musik jag gillar och vill spela. Att försöka bryta gamla idéer om bra eller dåligt, om hög eller låg kvalitet, och till slut kunna stå upp för det jag gör, känna glädje i musiken och anpassa mig till de nya förutsättningar detta innebär.

Musik har alltid varit en självklarhet för mig, som att andas eller äta eller sova. Därför har jag nog haft lätt att ta det för givet. Huruvida det är positivt eller negativt tycker jag är irrelevant, men det är däremot intressant att fundera över. Musiken har i alla fall under större delen av mitt liv varit mer en fråga om tillhörighet och identitet på ett socialt plan.

Nu, för första gången i mitt musikaliska liv är jag inne på nytt och på många sätt okänt territorium. Detta har utvecklat en vilja som jag inte haft innan, skapat en situation där jag kan känna glädje och en stark mening med musiken i sig. Mycket tack vare att jag nu vågat gå utanför ramarna för det igenkännbara och bekväma, och den utvecklingen värderar jag mycket högt.

### Slutord

Det finns en del frågor den här uppsatsen inte fullt kan svara på. Varför dras vi mer till vissa typer av musikaliska uttryck än andra? Jag har försökt att på djupet analysera skillnaden mellan olika sorters musik, undersökt min uppväxt, diskuterat uttryck, samhällsstrukturer och social påverkan, vilket har bidragit till en hel del insikter om mig själv och min musik. Men jag kan ändå inte helt förklara varför jag tilltalas mer av Coldplay än av Coltrane. Det är väl på många sätt det musik handlar om kan jag tycka, det finns en oförklarlig substans och mystik, som kanske tack vare att den är just det, även gör den stark. Det är svårt att motbevisa eller argumentera något som inte riktigt går att förklara.



# Appendix

## Appendix 1

Ljudfiler:

Ljudexempel 1 – Färger

Ljudexempel 2 – Run

Ljudexempel 3 – Remember my name

Ljudexempel 4 –  $\frac{3}{4}$ -låt

Ljudexempel 5 – Down under

Ljudexempel 6 – Burn it down

Ljudexempel 7 – More than life

På GUPEA återfinns ej dessa ljudfiler, de finns dock i arkivet på Högskolan för Scen och Musik samt hos författaren, Jenny Gustafsson.

## Appendix 2

### Partitur: Originalarrangemang – Färger

#### Färger

Jenny Gustafsson

$\text{♩} = 120$

Trumpet in B $\flat$

Trumpet in B $\flat$

Tenor Saxophone

Trombone

Baritone Saxophone

Vibraphone

$\text{♩} = 120$

*p*

11

Tpt.

Tpt.

Ten. Sax.

Tbn.

Bari. Sax.

Vib.

*mp*

*mp*

*mp*

*mp*

stråke

23

Tpt.

Tpt.

Ten. Sax.

Tbn.

Bari. Sax.

Vib.

*p*

*p*

*p*

*p*

73

Musical score for measures 73-81. The score includes parts for Trumpet (Tpt.), Tenor Saxophone (Ten. Sax.), Trombone (Tbn.), Baritone Saxophone (Bari. Sax.), and Vibraphone (Vib.). The key signature has one flat (Bb). The tempo is marked *mf*. Chords are indicated above the Tenor Saxophone staff: Dm, Am, Bb, C, Dm, Am. The Vibraphone part features a steady eighth-note pattern.

82

Musical score for measures 82-89. The score includes parts for Trumpet (Tpt.), Tenor Saxophone (Ten. Sax.), Trombone (Tbn.), Baritone Saxophone (Bari. Sax.), and Vibraphone (Vib.). The key signature has one flat (Bb). The Vibraphone part continues with a steady eighth-note pattern.

90

Musical score for measures 90-97. The score includes parts for Trumpet (Tpt.), Tenor Saxophone (Ten. Sax.), Trombone (Tbn.), Baritone Saxophone (Bari. Sax.), and Vibraphone (Vib.). The key signature has one flat (Bb). Dynamics include *cresc.* and *f*. Chords are indicated above the Vibraphone staff: Bb, C, Dm, Am. The Vibraphone part features a steady eighth-note pattern.

99

Musical score for measures 99-107. The score is for five instruments: Tpt., Ten. Sax., Tbn., Bari. Sax., and Vib. The key signature has two flats. The music starts at measure 99. The Tpt. and Ten. Sax. parts have a melodic line with dynamics *ff* and *cresc.*. The Tbn. part has a bass line with dynamics *ff* and *cresc.*. The Bari. Sax. part has a bass line with dynamics *ff* and *cresc.*. The Vib. part has a bass line with dynamics *ff* and *cresc.*. Chords are indicated below the Vib. staff: Bb, C, Dm, Am, Bb, Dm, Am, Bb.

108

Musical score for measures 108-116. The score is for five instruments: Tpt., Ten. Sax., Tbn., Bari. Sax., and Vib. The key signature has two flats. The music starts at measure 108. The Tpt. and Ten. Sax. parts are mostly silent. The Tbn. part has a bass line. The Bari. Sax. part has a bass line. The Vib. part has a bass line with dynamics *p*.

117

Musical score for measures 117-125. The score is for five instruments: Tpt., Ten. Sax., Tbn., Bari. Sax., and Vib. The key signature has two flats. The music starts at measure 117. The Tpt. and Ten. Sax. parts are mostly silent. The Tbn. part has a bass line. The Bari. Sax. part has a bass line. The Vib. part has a bass line with dynamics *p* and *rit.*.

40

Musical score for measures 40-50. The score includes staves for Tpt. (Trumpet), Ten. Sax. (Tenor Saxophone), Tbn. (Tuba), Bari. Sax. (Baritone Saxophone), and Vib. (Vibraphone). The Vib. part features a rhythmic pattern of eighth notes. The Tpt. part has a melodic line starting at measure 40. The Ten. Sax. and Bari. Sax. parts are mostly silent.

51

Musical score for measures 51-61. The score includes staves for Tpt. (Trumpet), Ten. Sax. (Tenor Saxophone), Tbn. (Tuba), Bari. Sax. (Baritone Saxophone), and Vib. (Vibraphone). The Vib. part continues with a rhythmic pattern. The Tbn. part has a melodic line starting at measure 51. The Tpt. part has a melodic line starting at measure 51. The Ten. Sax. and Bari. Sax. parts are mostly silent.

62

Musical score for measures 62-72. The score includes staves for Tpt. (Trumpet), Ten. Sax. (Tenor Saxophone), Tbn. (Tuba), Bari. Sax. (Baritone Saxophone), and Vib. (Vibraphone). The Vib. part continues with a rhythmic pattern. The Tbn. part has a melodic line starting at measure 62. The Tpt. part has a melodic line starting at measure 62. The Ten. Sax. part has a melodic line starting at measure 62. The Bari. Sax. part is mostly silent.

solo: B $\flat$  C Dm Am B $\flat$  C Dm Am B $\flat$  C